

Projectenkalender waterschapsmarkt

Inzicht in de markt voor
waterschappen en marktpartijen

Voorwoord

In 2016 gaven we als waterschappen samen met de relevante marktpartijen onze visie op de waterschapsmarkt. We hebben dit vastgelegd in ons visiedocument 'De waterschapsmarkt van de toekomst'. Vanuit deze gezamenlijke visie zijn vertegenwoordigers van de waterschappen en de brancheverenigingen aan de slag gegaan met de bouwstenen voor de visie.

Maximale maatschappelijke waarde

Mens centraal

Gezonde bouwkolom

Aan de slag vanuit een gezamenlijke visie

Projectenkalender 1.0

Met trots presenteren wij nu de eerste versie van de gezamenlijke Projectenkalender van de waterschappen die we hebben laten opstellen door het Economisch Instituut voor de Bouw (EIB). Dit digitale document geeft een meerjarig inzicht in de projecten van waterschappen. Op basis van dit inzicht gaan de waterschappen met de brancheverenigingen in gesprek over kansen en knelpunten met als doel om de projecten effectief en op een maatschappelijk verantwoorde wijze uit te voeren. We staan samen voor grote maatschappelijke opgaven zoals de energietransitie en de transitie naar een circulaire economie. Er is veel te doen om ons voor te bereiden op, en te wapenen tegen de gevolgen van klimaatverandering. Wij nodigen u uit om hierover op basis van het inzicht dat de Projectenkalender biedt met elkaar in gesprek te gaan.

Dit is een begin

Voorliggende Projectenkalender is een 1.0 versie. We hebben afgesproken deze kalender jaarlijks te actualiseren en te optimaliseren. Op deze manier krijgen we niet alleen inzicht, maar kunnen we de Projectenkalender ook inzetten om ons als branche te professionaliseren en te ontwikkelen.

Stuurgroep Samenwerking WaterschapsWerken (SWW)

De stuurgroep Samenwerking WaterschapsWerken is initiatiefnemer van de Projectenkalender. De SWW bestaat uit een representatieve afspiegeling van betrokken partijen uit de waterschapsmarkt: waterschappen, marktpartijen, HWBP en kennisinstellingen.

Waarom een Projectenkalender?

Meerjarig zicht op continuïteit

Een stabiele marktontwikkeling geeft houvast voor de komende jaren. Dit is gunstig voor de gewenste investeringen in innovaties. Minder pieken en dalen in het werk dragen bij aan een beheerst prijsniveau op de markt en dit voorkomt verrassingen voor de budgetten.

Behoud personeel

Continuïteit op de markt is gunstig voor de positie van waterschappen en marktpartijen op de arbeidsmarkt. Bij het aantrekken van mensen naar de waterbouwsector kan een goed toekomstperspectief worden geboden.

Juiste match van vraag en aanbod

Toenemende complexiteit, hogere eisen en beperkte budgetten maken het essentieel dat waterschappen de meest geschikte partijen voor projecten kunnen uitnodigen en marktpartijen zich kunnen richten op projecten waar zij de meeste meerwaarde kunnen leveren.

Oplossingen voor knelpunten

Een goed beeld van de voortgang van projecten geeft inzicht in mogelijke knelpunten in de voorbereidings- en uitvoeringsfase. Op basis hiervan kunnen waterschappen en marktpartijen gezamenlijk oplossingen zoeken voor verbetering.

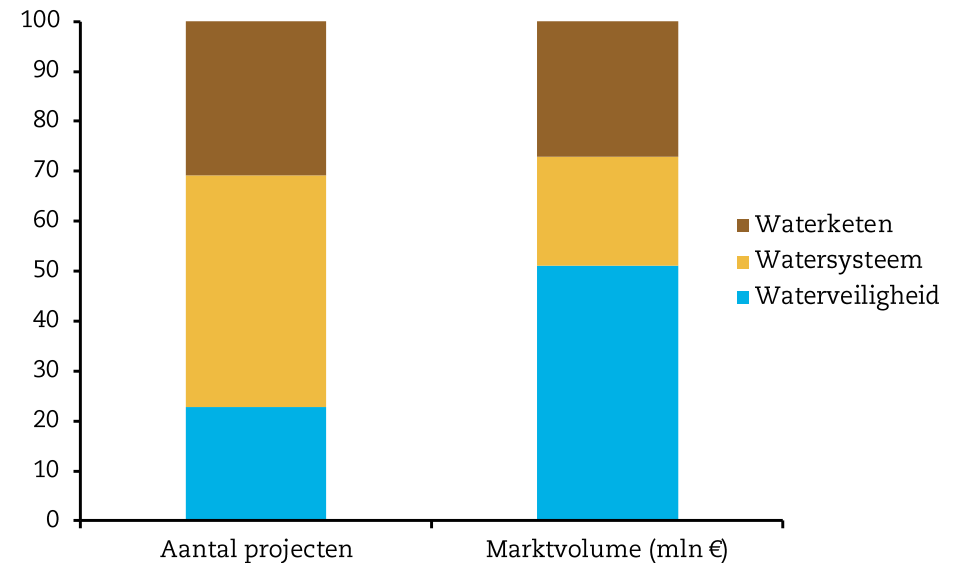
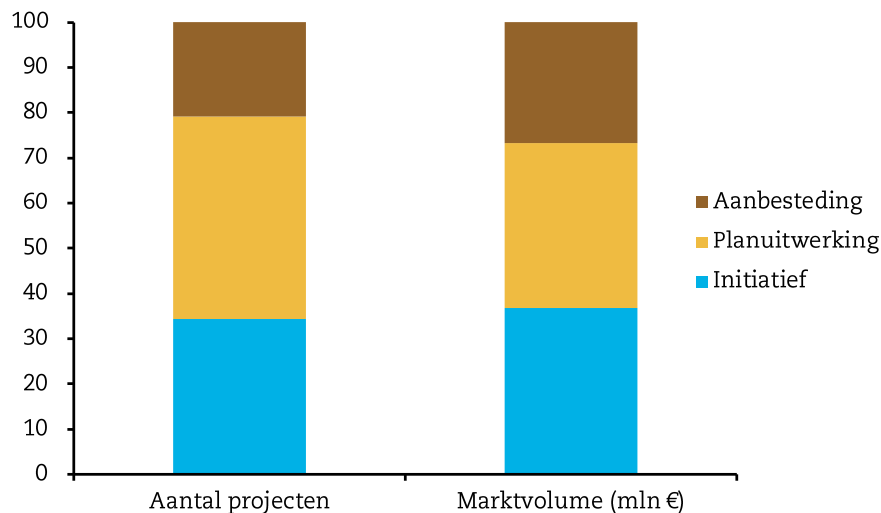
Ontwikkelingen op de waterbouwmarkt

De waterschapsmarkt is onderdeel van de bredere waterbouwmarkt, waarop ook andere partijen als Rijkswaterstaat, gemeenten, provincies en havenbedrijven actief zijn. Het bredere marktinzicht helpt waterschappen bij de keuzes in het marktbenaderingsbeleid.

Een schat aan informatie

21 waterschappen, 750 projecten

De Projectenkalender geeft informatie van alle waterschappen. In totaal gaat het om ongeveer 750 projecten die de waterschappen in de fasen initiatief, planuitwerking en aanbesteding hebben. Van initiatief tot aanbesteding worden projecten steeds verder uitgewerkt. Marktpartijen kunnen bijdragen aan deze verdere uitwerking en ideeën hiervoor inbrengen.

Opgaven op alle dossiers

Op de Projectenkalender staan projecten op het gebied van waterveiligheid, watersysteem en waterketen. Hiermee ontstaat een zeer breed beeld van de beleidsdossiers bij de waterschappen. Waterveiligheidsprojecten zijn gemiddeld het grootst. De helft van de waterschapsuitgaven gaat hier naartoe.

De marktvisie: wat zien we al bij de waterschappen?

Dialoog is goed op gang gekomen

De marktvisie voor de waterschapsmarkt heeft de dialoog tussen overheden en marktpartijen versterkt. Veel vaker dan 5 jaar geleden vindt er afstemming plaats tussen opdrachtgevers en opdrachtnemers, onder meer over ontwikkelingen in het beleid en over de opgaven op programmaniveau. De individuele waterschappen treden met de markt in contact over voorgenomen projecten en de kansen die er zijn voor de markt om ideeën in te brengen. De Projectenkalender waterschapsmarkt is een mooi voorbeeld hoe de marktvisie wordt vormgegeven in het delen van actuele projectinformatie om zicht te bieden op continuïteit.

Vernieuwing van het opdrachtgeverschap

De marktvisie heeft geleid tot verbreding van het spectrum van toegepaste contractvormen. Bijvoorbeeld bij dijkversterkingen en rwzi's wordt al veelvuldig met Design & Construct gewerkt. Toepassen van nieuwe contractvormen biedt kansen voor innovatie, bijvoorbeeld door ruimte te laten voor het ontwerp van objecten. Het werken in bouwteams, waarin opdrachtgever en opdrachtnemer samenwerken, is een goede mogelijkheid om gezamenlijk de risico's van projecten in beeld te krijgen en het ontwerp- en bouwproces hierop in te richten.

Programmatische aanpak is een sterk instrument om ruimtelijke beleidsdoelen te bereiken

Waterschapsprojecten hebben vaak een grote ruimtelijke samenhang met de omgeving. Meenemen van doelstellingen rond bijvoorbeeld natuur of recreatie is hierbij al gebruikelijk. Een programmatische aanpak maakt het mogelijk om innovaties te ontwikkelen die in achtereenvolgende projecten kunnen worden toegepast. Het HWBP is hiervan een goed voorbeeld. De inkoopplanning van het HWBP maakt onderdeel uit van deze Projectenkalender.

Sterke dynamiek op de waterbouwmarkt

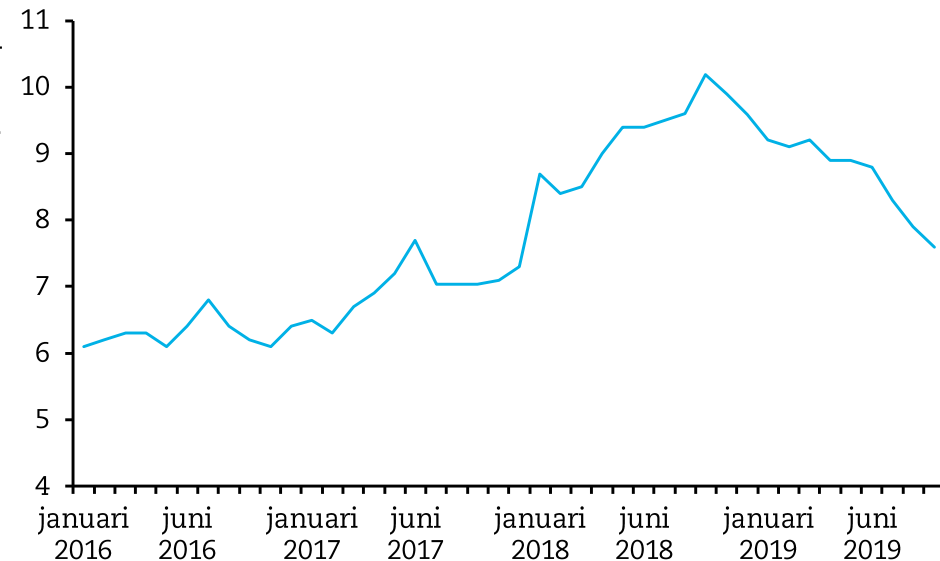
Stevige opgaven voor de infrastructuur

In de komende jaren moet er veel gebeuren in de waterbouw. Veel infraobjecten naderen het einde van de technische en economische levensduur en zullen moeten worden vervangen. Maatschappelijke ambities rond duurzaamheid, circulariteit en het Klimaatakkoord spelen hierbij een grote rol. De totale vervangingsvraag in de infra bedraagt ongeveer 25 miljard euro tot 2030. In de afgelopen 12 maanden is de orderportefeuille van de waterbouwbedrijven echter sterk achteruitgegaan, onder meer door daling van het aantal aanbestedingen bij het Rijk en de decentrale overheden. Vanaf medio 2019 speelt ook de stikstof- en PFAS-problematiek een rol.

Complexiteit van de opgaven wordt groter

De waterbouwprojecten zullen in de komende jaren complexer worden, onder meer door de integratie van wateropgaven met bredere ruimtelijke ambities rond bijvoorbeeld natuurontwikkeling. Ook de samenwerking wordt complexer; meer partijen zijn bij de projecten betrokken en de maatschappelijke eisen rond hinder worden groter. De waterschappen ondervinden daarnaast een sterke druk op de financiële middelen. Veel projecten zullen in de komende tijd sneller en efficiënter moeten worden gerealiseerd. Ook de risico's rond projecten worden groter.

Aantal maanden werk in portefeuille

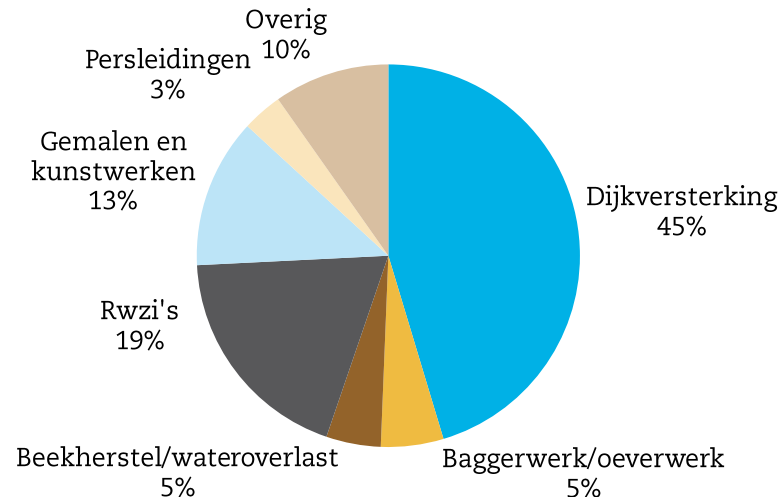

Een breed scala aan projecten op de kalender

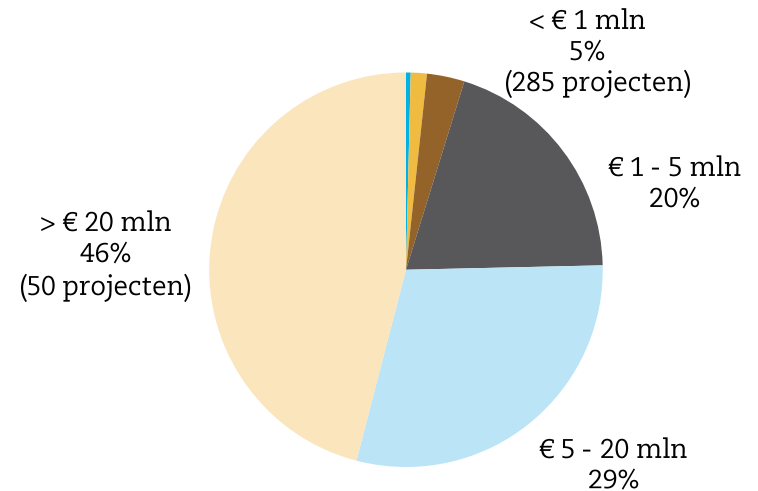
Grootste aandeel voor dijkversterking en rwzi's

De projecten op de kalender zijn ingedeeld naar een groot aantal deelmarkten. 45% van de uitgaven gaat naar dijkversterkingen. Ongeveer 20% betreft investeringen in rwzi's. bijna 15% van de projecten betreft gemalen en kunstwerken. Voor marktpartijen geeft deze indeling inzicht in de projecten op de terreinen waar ze actief zijn.

Waterschapsprojecten naar deelmarkt (% van het volume)

Waterschapsprojecten naar bouwsom (% van het volume)

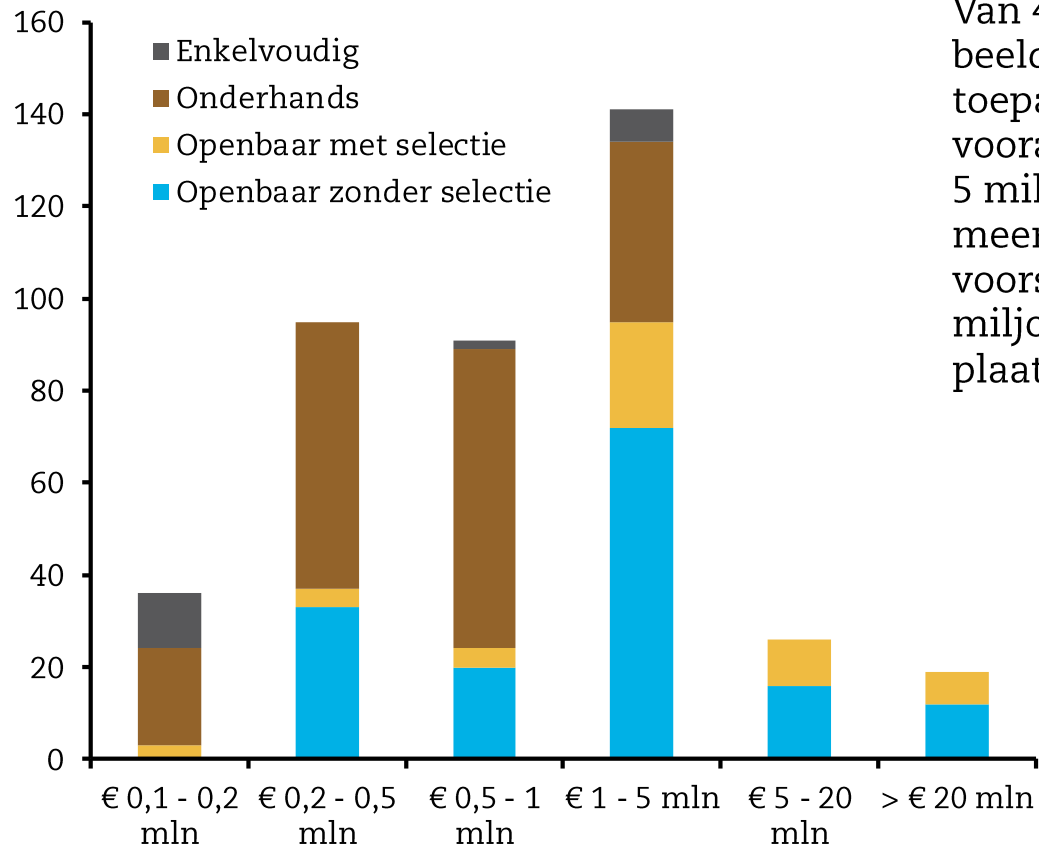

Waterschapsprojecten interessant voor grote en kleine bedrijven

De waterschapsprojecten lopen sterk uiteen qua geraamde bouwsom. De 50 projecten die groter zijn dan 20 miljoen euro, zijn goed voor bijna de helft van de totale uitgaven. Bijna 300 projecten zijn kleiner dan 1 miljoen euro.

Aanbesteding van grote en kleine projecten

Aanbesteding projecten naar geraamde bouwsom

Groot aantal aanbestedingen zonder voorselectie

Van 400 projecten hebben de waterschappen al een beeld van de aanbestedingsvorm die ze gaan toepassen. Projecten onder 1 miljoen euro worden vooral onderhands aanbesteed. Projecten groter dan 5 miljoen euro worden openbaar aanbesteed, bij meer dan de helft van deze projecten vindt geen voorselectie plaats. Ook bij projecten tussen 1 en 5 miljoen euro vindt relatief weinig voorselectie plaats.

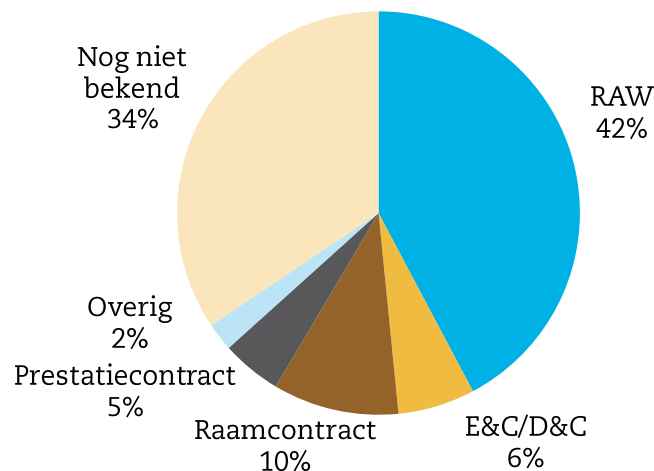

Nieuwe contractvormen

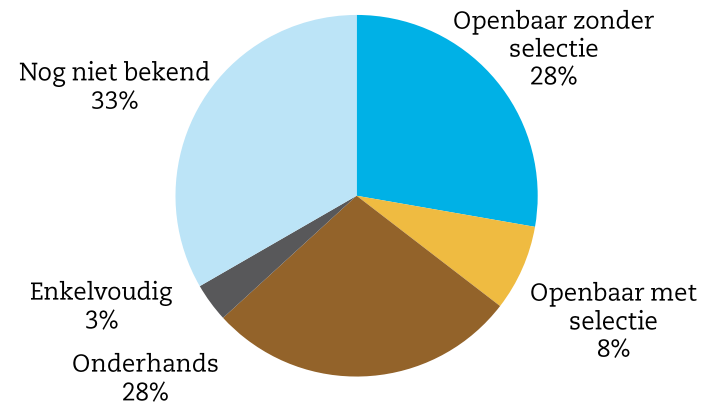
Bij grotere projecten contractvorm nog niet altijd bekend

Ruim 40% van het aantal projecten zal door de waterschappen via een RAW-bestek op de markt worden gebracht. Voor grotere projecten of voor projecten die nog in de voorbereidingsfase zitten, is de contractvorm nog niet altijd bekend. Dit betreft bijvoorbeeld waterveiligheidsprojecten. Bij dit type die al wel zijn aanbesteed, wordt veelal Design & Construct toegepast.

Waterschapsprojecten naar contractvorm (% van het aantal)

Waterschapsprojecten naar aanbestedingsvorm (% van het aantal)

30% van de projecten openbaar aanbesteed zonder selectie

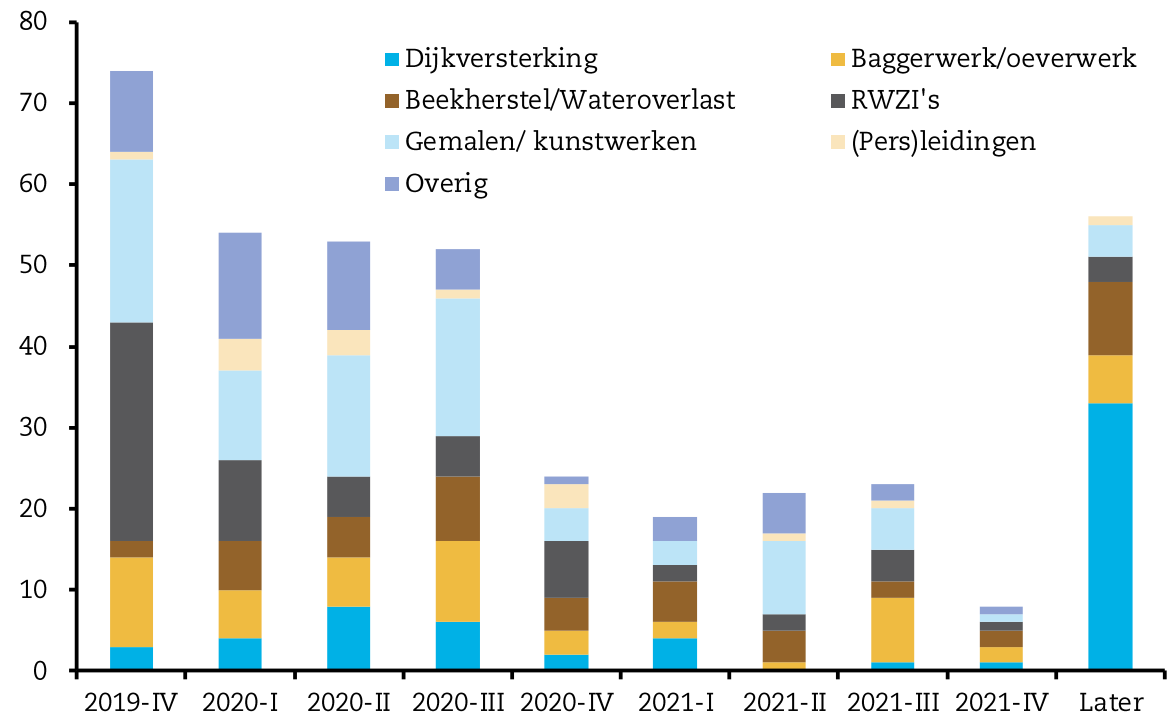
De aanbestedingsvorm is nog niet bij alle projecten bekend. Het is opvallend dat 30% openbaar wordt aanbesteed zonder voorafgaande selectie. Bij minder dan 10% van het aantal aanbestedingen vindt vooraf selectie plaats.

Marktdruk komende jaren

In 2020 komen ruim 180 projecten in uitvoering

Aan de waterschappen is gevraagd wanneer de projecten die nu in de initiatief-, planuitwerkings- of aanbestedingsfase zitten, naar verwachting in uitvoering zullen komen. Bij 70% van de projecten op de kalender is dit bekend. In de eerste 3 kwartalen van 2020 komen steeds ongeveer 50 projecten op de markt. Daarna neemt het aantal projecten dat in uitvoering komt af. De verschillende projecten hebben een uiteenlopende doorlooptijd wat betreft de uitvoering. Gemiddeld voor alle waterschapsprojecten is dit ruim 10 maanden. Bij rwzi's en gemalen/kunstwerken ligt dit hoger.

Aantal projecten dat in de komende 2 jaar in uitvoering komt, per deelmarkt

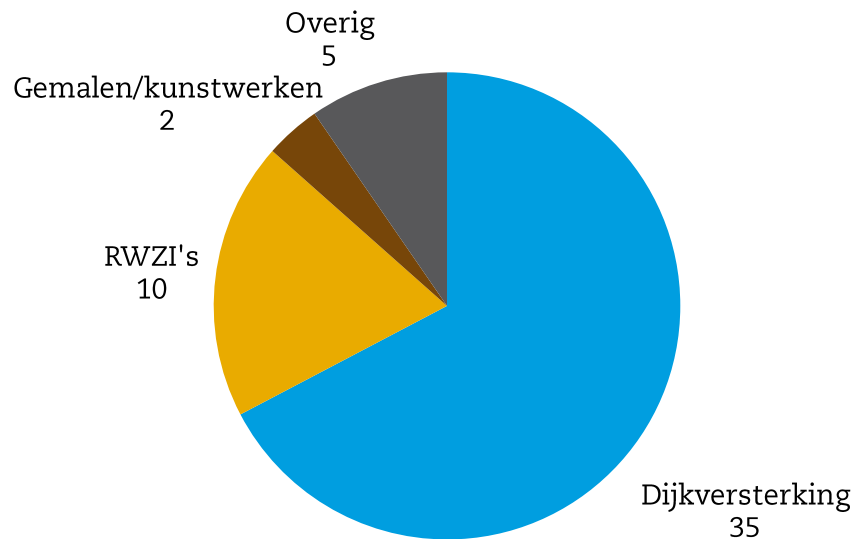

Timing van grote projecten

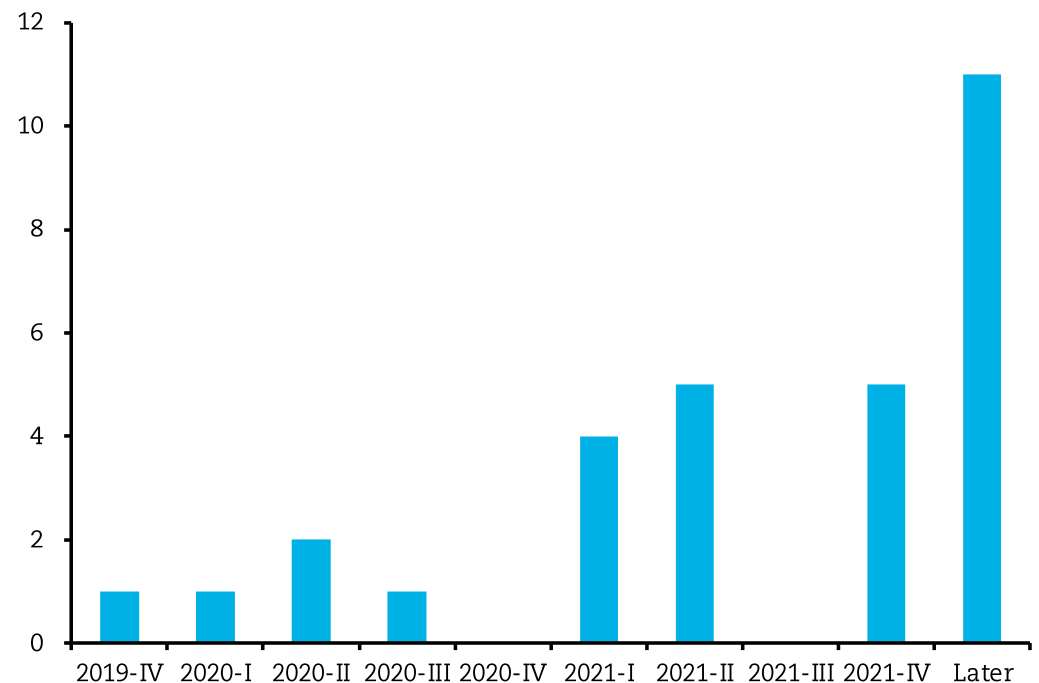
Spreiding van grote projecten

De Projectenkalender geeft inzicht in de beoogde aanbestedingsdatum. Het is zinvol om bij grote projecten te kijken naar de beschikbare voorbereidingscapaciteit bij de waterschappen en uitvoeringscapaciteit bij de marktpartijen. Hierbij kan ook worden afgestemd met de periodieke inkoopplanning van Rijkswaterstaat voor water- en verkeersprojecten. De Projectenkalender kan hiermee grote pieken en dalen op de markt voorkomen.

Projecten > 20 miljoen euro naar deelmarkt

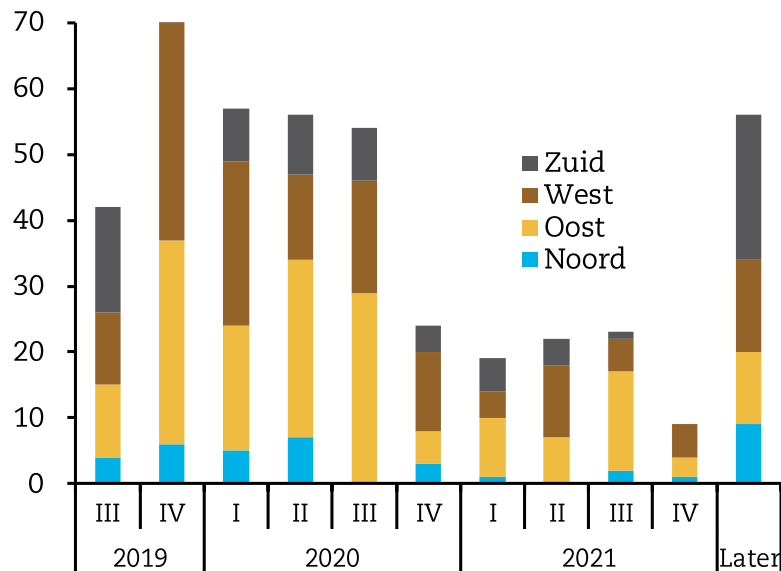

Kwartaal van aanbesteding van projecten > 20 miljoen euro

Inzicht voor regionale samenwerking

Aantal projecten met start uitvoering in de komende 2 jaar, per regio

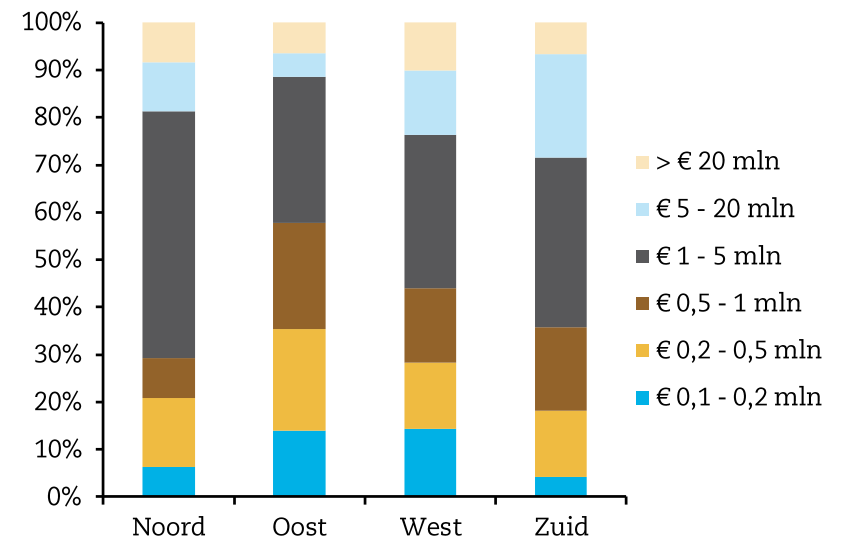

De waterschappen kunnen op regionaal niveau met elkaar samenwerken en in dialoog gaan met de marktpartijen om tot een goed uitvoerbaar investeringsprogramma te komen. Bijvoorbeeld door het organiseren van regionale marktdagen.

Interessante mix van projecten in alle regio's

Voor marktpartijen is het interessant om inzicht te krijgen in de projecten die in hun regio staan gepland. In elk van de vier regio's staan projecten op de kalender in een breed scala van bouwsomklassen. Hoewel projecten tussen 1 en 5 miljoen euro domineren, zijn overall zowel kleinere als grotere projecten in voorbereiding of aanbesteding.

Verdeling projecten naar bouwsomklasse, per regio

Verantwoording

Het Economisch Instituut voor de Bouw (EIB) heeft in opdracht van de stuurgroep Samenwerking WaterschapsWerken (SWW) de Projectenkalender Waterschapsmarkt opgesteld. Hiervoor zijn door alle waterschappen gegevens aangeleverd over projecten die in de komende jaren zullen worden voorbereid en aanbesteed. Het EIB heeft alle gegevens geanalyseerd en op basis hiervan deze rapportage opgesteld waarin de belangrijkste resultaten zijn vermeld.

Het project is begeleid door vertegenwoordigers van waterschappen en marktpartijen. Tussenresultaten van de Projectenkalender zijn gedeeld met de SWW, het opdrachtgeversberaad van de waterschappen en het Platform Waterschapswerken. De verantwoordelijkheid voor de inhoud en de conclusies ligt bij het EIB.

Utrecht, 12 december 2019